

2020

Vattenplan -för en hållbar vattenhantering i Sollentuna

SOLLENTUNA
KOMMUN

seom

SOLLENTUNA ENERGI & MILJÖ

Havs
och Vatten
myndigheten

Sollentuna Kommun
2020-11-09

*Vattenplansarbetet har bedrivits inom projektet LIFE IP Rich Waters.
Stöd har beviljats av EU/LIFE och Havs- och Vattenmyndigheten.*

*Ansvaret för innehållet ligger helt hos författarna.
Innehållet återspeglar inte Europeiska Unionens hållning.*

Projektledare och huvudförfattare: Towe Holmborn, vattensamordnare (Sollentuna kommun).
Medförfattare på kapitel 4-6: Jonas Brander, VA-ingenjör (Sollentuna Energi och Miljö AB).
Remitteringsperiod: 25 maj 2020 – 30 september 2020.
Bild framsida: Arkivbild nr. 19021, Sollentunas kommunarkiv. Flicka på brygga i Edsviken (1940-tal).
Vattenplanen antogs av Sollentuna kommunfullmäktige 2020-12-10.

Prolog – då, nu, imorgon

Vid stenålderns slut stod större delen av Sollentuna under vatten. De öar som fanns var delvis befolkade och det är på dem fornminnesplatserna idag ligger. Under vikingatiden började Sollentuna bli genomfartsområde för trafiken mellan Östersjön och Uppsala. Man seglade från nuvarande Stocksund uppför Edsviken, drog båtarna över edet/näset mellan Edsviken och Norrviken och fortsatte färden på Norrviken, norr ut mot Uppsala. Befolkningsutvecklingen fram till år 1900 var relativt jämn och låg. Vid sekelskiftet var Sollentuna en ren landsbygdskommun. Under tidigt 1900-tal ökade invånarantalet kraftigt från 2269 personer år 1910 till 14 869 personer år 1944 (Sollentuna köping 1946). Idag (2019-12-31) har Sollentuna 73 857 invånare. Befolkningsökningen sedan tidigt 1900-tal har lett till större belastningar på våra vattenresurser och större krav på vår hantering av vatten.

Under den första halvan av 1900-talet saknades kunskap och resurser för att ta hand om till exempel spillvatten på ett, för miljön, hållbart sätt. Under 1910-1930-talet diskuterades till exempel det stora problemet med sjön Norrvikens vatten. Sånär skrev Stockholms Förstadsblad år 1921: *”Sjön Norrvikens vatten har som bekant ofta blivit utsatt för anmärkningar. Senast sommaren 1920 kunde man mycket väl se att allt ej stod rätt till med vattnet. Massor av döda fiskar och en gul färgnyans vittnade om att vattnet av en eller annan orsak blivit allvarligt förorenat”*. Problemet berodde delvis på att jästfabriken i Rotebro släppte ut orenat avloppsvatten i sjön. *”Härigenom alstras en lukt från vattnet som särskilt under vårarna varit outhärdlig”*. Krav ställdes på jästfabriken som 1923 installerade ett första reningsverk. Problemen var dock inte avväjrt helt, eftersom också avloppsvattnet från Norrvikens samhälle gick ut i sjön. I Sollentuna sockens första instruktioner till hälsotillsyningsmannen år 1925 bekräftas hur centrala vattenfrågorna var redan då. Tre av de fyra första punkterna som specificerar särskilt angelägna områden som tillsyningsmannen ska jobba med berör avlopps- och dricksvattenhanteringen. I december 1929 ålades hälsovårdsnämnden i Sollentuna att vidta åtgärder för rening också av vattnet från villasamhällena i Norrviken. Norrvikens hälsovårdsnämnd, som blev ansvarig för ärendet från och med 1930, då Norrviken hade 700 invånare, utredde frågan. Man kom fram till att ytterligare reningsverk inte var nödvändigt och att det *”icke skulle kunna ge mycket bättre värden i förhållande till de stora kostnader ett dylikt drager”*. Fokus på tidigt 1900-tal låg på att göra samhällena och den direkta boendemiljön dräglig genom att till exempel minska påverkan från *”rinnande orenligheter”* som utgjorde en stor *”sanitär olägenhet”* med sin risk för smittspridning och *”förpestning av luften”*. Den ökade hygienmedvetenheten ledde till att vattenklosetter blev populära på 1920-talet och man insåg vartefter att spolvattnet inte kunde hanteras inom bebyggelsen. Ledningsnäten introducerades runt år 1930. Detta beskrivs bland annat i förste provinsialläkarens anteckningar efter en inspektion år 1930 i Norrviken: *”Samhället har fullständigt ordnat vatten och- avloppssystem. Från större delen av villorna mynnar ett huvudavlopp nära sjön Norrvikens södra ända ca 35 meter från stranden. Av hela antalet villor äro 96 försedda med vattenklosetter och septiktank. Dessa uppgavs alltid ha fungerat väl. Sjön Norrvikens vatten är i sommar ovanligt fritt från lukt, men ”blommade” kraftigt vid besöket. Ingen fiskdöd i år. Då samtliga villor ha avlopp och, som nämnts, 96 ha WC är renhållningen å tomterna mycket underlättad...”*.

I Edsviken var situationen likartad den i Norrviken. I januari 1935 inkom detta brev till hälsovårdsnämnden: *”Härmed hemställa vi att hälsovårdsnämnden må vidtaga fullt betryggande åtgärder för att avhjälpa de olidliga och för samhället hälsovådliga förhållanden, som nu råda vid stranden utefter Skansenområdet vid Edsviken. Avloppsledningar utmynna på flera ställen därstädes och villaägarna på området äro förtvivlade över tillståndet. Risker för farsoter under sommartid är dessutom mycket stor”*. Nämnden fann klagomålen berättigade och beslutade att ålägga Edsvikens vatten- och avloppsverk att till april 1935 förlänga avloppsledningen till ett avstånd av 150 meter räknat från stenkajen vid stranden, under förutsättning att ledningen där kom att mynna

på minst fem meters djup. Avloppsvattnet fick alltså fortsättningsvis orenat släppas ut i Edsviken, bara det skedde längre ut från stranden.

Från 1930-talet släpptes avloppsvatten, i ständigt ökande mängd, ut via ledningsnät till våra vatten. En viktig förbättring skedde 1969, då utsläppet av spillvatten upphörde i och med att spillvattennätet kopplades på Käppalaförbundets tunnelsystem för bortledning till Käppala avloppsreningsverk på Lidingö (fakta och citat ur Sollentuna kommun 2004).

Idag ser vi rening av spillvatten som en självklarhet. Vi har förstått spillvattnets direkta koppling till övergödningsproblematiken i våra vatten och skulle aldrig tänka tanken att spola vår toalett rakt ut i Norrviken eller Edsviken. En del av den övergödningsproblematik vi idag måste åtgärda härstammar från ett mindre önskvärt arv från svunna tiders hantering av vårt gemensamma vatten. Denna hantering skedde inte av ondo, utan av okunskap och/eller resursbrist (ekonomiska och tekniska). Alla tidsåldrar har sina sorgebarn. Vilka är vår tids primära hot mot kommande generationers vattenresurser? Vad kommer våra barnbarn önska att vi gjort annorlunda? Vatten har alltid varit, och förblir, vår allra viktigaste resurs och livsmedel (Vattenmyndigheten 2008) och bör hanteras därefter, vilket EG (2000) fastslog som det primära skälet för upprättandet av ramdirektivet för vatten.

”Vatten är inte en vara vilken som helst utan ett arv som måste skyddas, försvaras och behandlas som ett sådant”.

/EG 2000

Rent vatten är dock inte bara ett livsnödvändigt livsmedel. Vatten representerar bland annat sociala, naturvetenskapliga, kulturella, estetiska och rekreativa värden

både för kommunens medborgare och dess besökare. Vatten är centralt i många ekosystemtjänster som naturen erbjuder människan bland annat som ett viktigt element för den biologiska mångfalden i vid bemärkelse. Att ha tillgång till rent dricksvatten och välmående vattenområden för bad, fiske, friluftsliv eller annan rekreation i en växande stadsbygd är en ovärderlig tillgång som måste förvaltas på ett ansvarsfullt och långsiktigt hållbart sätt. En hållbar vattenhantering kommer även vara avgörande för kommunen för att möta framtida klimatförändringar.

Vattenhanteringen är inte en miljöfråga, det är en komplex samhällsutvecklingsfråga som kräver förståelse, samsyn och samverkan för att inte lämna oönskade arv till kommande generationer.

Strategisk och systematisk vattenhantering i Sollentuna

Vattenplan

Bakgrund till vattenplanen

EU:s ramdirektiv för vatten (direktiv 2000/60/EG, EG 2000) ställer höga krav på kommunens förvaltning av sina yt- och grundvatten och kommunen uppfyller inte ställda krav. Flera av kommunens ytvatten har problem med övergödning och miljögifter (VISS). Samtliga grundvattentäkter bedöms ligga i riskzon för att miljökvalitetsnormerna inte kommer kunna följas (VISS). För de vatten som riskerar att inte uppnå god status beslutar vattenmyndigheten om åtgärdsprogram (Vattenmyndigheten 2016). Programmen redovisar de åtgärder som kommuner och myndigheter är skyldiga att vidta.

I översiktsplanen (Sollentuna kommun 2018) framgår det att kommunen vill att dess sjöar och vattendrag ska ha god vattenkvalitet och ett rikt växt- och djurliv. Tillgång till vattenområden för bad, fiske eller annan rekreation ska säkras för medborgarna. Kommunen belyser att en långsiktig, hållbar förvaltning av våra vatten önskas. Vidare uttrycker kommunen i översiktsplanen att ytvattens olika karaktär och värden för friluftslivet ska bevaras och utvecklas samtidigt som tillgängligheten till dem ska vara god. I översiktsplanen anges även att vattenkvalitet och naturvärden inte ska försämrats jämfört med situationen år 2012. I Sollentuna kommuns miljöpolicy (Sollentuna kommun 2014) framgår det att vatten är ett område som behöver prioriteras för att förbättra kommunens miljöarbete. I miljöpolicyen framgår det även att kommunen ska ta tillvara på och utveckla sina natur- och vattenmiljöer, samt bli den första kommunen i landet som tillgodoser sina behov utan att tära på jordens resurser.

Därtill, innan vattenplanen, konstaterade kommunen och VA-huvudmannen (Sollentuna Energi och Miljö AB) att samsyn saknades kring hanteringen av dagvatten, dricksvatten och spillvatten vad gäller ansvarsfördelning, underhållsbehov av befintliga nät, utbyggnadsplaner och begränsningar samt kris- och nödbereidskap.

Sollentuna kommun har arbetat med vattenfrågorna på många olika sätt de senaste decennierna. Arbetet med vattenfrågorna inom kommunen har varit omfattande, men inte tillräckliga för att nå satta krav och mål. För att bedriva vattenarbetet i kommunen på ett kostnadseffektivt sätt föreslog vattenplanens projektdirektiv att kommunkoncernen skulle ta ett helhetsgrepp om vattenfrågorna.

För att planera hur arbetet med vattenfrågor ska bedrivas brukar kommuner och/eller VA-huvudmän upprätta en vattenplan/VA-plan. Framtagande av en VA-plan ingår även i vattenmyndigheternas åtgärdsprogram, och är således vår skyldighet att ta fram. Exakt vad en vattenplan respektive VA-plan ska innehålla är däremot inte reglerat (Naturvårdsverket och Havs och Vattenmyndigheten 2014) och därmed kan en tolkning vara att kommunerna till stor del själva får specificera vad som behöver ingå. Sollentuna har valt att låta VA-planen bli en del av den mer omfattande vattenplanen.

Kapitel 1

I detta kapitel beskrivs bakgrunden till vattenplanen samt vilka delar som ingår i vattenplanen och hur de förhåller sig till varandra. I detta kapitel beskrivs även översiktligt kommunens engagemang inom olika samverkansgrupper samt hur de olika vattentyperna hänger ihop i vattnets kretslopp.

Vattenplanens koppling till kommunens politiska inriktning och ambition

I den politiska majoritetens plattform för den politiska inriktningen under mandatperioden 2019-2022 fastslås att:

- *”Vattenfrågor har kommit att få ett allt större fokus - alltifrån brist i form av lågt grundvatten till översvämningar. Dessa frågor är viktiga för kommunen och ska fortsatt drivas med kraft.”*
- *”Det samarbete som Sollentuna har med grannkommunerna i syfte att förbättra vattenkvaliteten i våra sjöar och vattendrag ska fortsätta och vi strävar efter att uppfylla normerna enligt vattendirektivet till 2021.”*
- *”En stor del av föröreningarna i våra vattendrag kommer från dagvatten. Det påbörjade arbetet med att undersöka möjligheterna att öka infiltreringsbara ytor ska därför fortsätta.”*

Vattenplanen fångar i olika utsträckning upp samtliga av dessa inriktningar och driver det önskade arbetet framåt. Tidsaspekten som vattenplanen arbetar med kopplar dock inte nödvändigtvis till år 2021 (enligt den andra punkten ovan) utan till respektive årtal för respektive miljö kvalitetsnorm (som längst till år 2027).

Vattenplanens koppling till översiktsplaneringen

Relevanta delar av vattenplanen håller på att arbetas in i kommunens kommande översiktsplan. Översiktsplanen har som uppgift att redovisa hur kommunens mark- och vattenområden ska användas och förvaltas. Översiktsplanen ska hjälpa till att väga eventuella motstående intressen mot varandra och beskriva en genomförbar helhetslösning för kommunen. I översiktsplanen bör det framgå hur kommunen arbetar för att nå miljö kvalitetsnormerna och vilka markanspråk som finns kopplade till vattenplanen. Översiktsplanen behöver även påvisa platsspecifika markanspråk och förutsättningar kopplade till vatten. Översiktsplanen ligger till grund för den fortsatta detaljplaneringen. Detaljplaneringen förväntas dock även ta stöd av vattenplanen eftersom skalan/detaljeringsnivån i vattenplanen ofta är mer relevant för detaljplaneringen.

Vattenplanens syften

Det övergripande syftet med vattenplanen är att få en hållbar vattenhantering i Sollentuna genom att:

- skapa förutsättningar för att ytvatten i Sollentuna ska kunna få och långsiktigt bibehålla god vattenkvalitet och ett rikt växt- och djurliv.
- skapa förutsättningar för att grundvattnen i Sollentuna ska kunna få och långsiktigt bibehålla god kvalitet och kvantitet.
- säkra att medborgarna har tillgång till vattenområden för bad, fiske och annan rekreation.
- skapa förutsättningar för en vattenhantering som inte tär på jordens resurser.
- skapa förutsättningar för en robust, effektiv och hållbar VA-hantering i Sollentuna.

Vattenplanens syften innebär även att kommunen arbetar strategiskt för att:

- nå satta miljö kvalitetsnormer för kommunens vattenförekomster.
- bidra till att uppfylla flera nationella miljömål; levande sjöar och vattendrag, ett rikt växt- och djurliv, grundvatten av god kvalitet, hav i balans och levande skärgård, bara naturlig försurning, ingen övergödning, myllrande våtmarker, god bebyggd miljö och giftfri miljö.
- bidra till att uppfylla flera av de nationella miljömålen för en hållbar utveckling i enlighet med agenda 2030. Detta gäller speciellt mål 6 rent vatten och sanitet för alla, mål 13 bekämpa klimatförändringarna, mål 14 hav och marina resurser och mål 15 ekosystem och biologisk mångfald.

Vattenplanens innehåll

Utgångspunkten för vattenplanen har varit att kommunen tar ett helhetsgrepp om alla vattenfrågor (avseende ytvatten, grundvatten, dagvatten, spillvatten och dricksvatten) inom kommunen. Däremot hanteras översvämningar, skyfall och skred endast översiktligt. Dessa frågor kommer hanteras vidare inom kommunens klimatanpassningsarbete.

Vattenplanen utgör en grund för kommunens arbete mot en hållbar vattenhantering. Vattenplanen ska ses som ett gemensamt och kommunövergripande kunskapsunderlag som anger kommunens mål, inriktning och åtaganden inom vattenvården och pekar ut åtgärder som krävs för att stärka försörjningen av de tekniska vattnen.

Vattenplanen består av ett dokument med 9 kapitel samt en vattendatabas (se kapitel 9, bilaga 1). Vattenplansdokumentet är uppdelat per vattentyp för att läsaren enkelt ska kunna få en bild av utmaningarnas karaktär och omfattning för respektive vattentyp. Kapitlen kan läsas var för sig, i synnerhet kapitel 2-6. Innehållet i de olika kapitlen beskrivs kortfattat nedan:

Kapitel 1: Strategisk och systematisk vattenhantering i Sollentuna

I detta kapitel beskrivs bakgrunden till vattenplanen, vilka delar som ingår i vattenplanen och hur de förhåller sig till varandra. I detta kapitel beskrivs även översiktligt kommunens engagemang inom olika samverkansgrupper samt hur de olika vattentyperna hänger ihop i vattnets kretslopp.

Kapitel 2: Ytvatten

I detta kapitel beskrivs lagrum, ansvarsfördelning, kommunens strategiska ställningstaganden, nulägesstatus och åtgärdsbehov för Sollentunas sjöar och vattendrag. Kapitlet fokuserar på specifika beskrivningar av Sollentunas sjöar och vattendrag.

Kapitel 3: Grundvatten

I detta kapitel beskrivs lagrum, ansvarsfördelning, kommunens strategiska ställningstaganden, nulägesstatus och åtgärdsbehov för Sollentunas grundvatten. De magasin som utpekats som vattenförekomster redovisas även separat utifrån nulägesstatus och åtgärdsbehov.

Kapitel 4: Dagvatten

I detta kapitel beskrivs lagrum, ansvarsfördelningen, kommunens strategiska ställningstaganden, nulägesstatus och åtgärdsbehov för dagvattenhanteringen i Sollentuna.

Kapitel 5: Dricksvatten

I detta kapitel beskrivs lagrum, ansvarsfördelning, nulägesstatus och åtgärdsbehov för dricksvattenförsörjningen i Sollentuna.

Kapitel 6: Spillvatten

I detta kapitel beskrivs lagrum, ansvarsfördelning, nulägesstatus och åtgärdsbehov för spillvattenhanteringen i Sollentuna.

Kapitel 7: Åtgärdsprogram

I detta kapitel redovisas de åtgärder som inom vattenplansarbetet identifierats behöver genomföras för en hållbar vattenhantering i Sollentuna. Det gäller åtgärder för samtliga vattentyper. Åtgärdsprogrammet kan läsas separat men om motivering till åtgärderna önskas kan dessa läsas i respektive kapitel (2-6) för att få hela den blåa tråden som ligger till grund för föreslagen åtgärd.

Kapitel 8: Referenser och ordlista

I detta kapitel listas använda referenser. Därtill definieras och förklaras frekvent använda fackord och förkortningar.

Kapitel 9: Bilagor

I detta kapitel återfinns bilagor till vattenplanen enligt nedan:

Bilaga 1: Beskrivning av Sollentunas vattendatabas, miljöbarometern
Bilaga 2: Riktlinjer för dagvatten i Sollentuna
Bilaga 3: Riktlinjer för länshållningsvatten i Sollentuna

Lästips

Eftersom vattenplanen har ett brett och djupt angreppssätt och eftersom författarna varit måna om att resonemang kring samtliga åtgärder ska kunna följas, som en blå tråd från status, mål och åtgärdsbehov till åtgärd, har vattenplanen blivit omfattande. Den mycket intresserade läsaren eller tjänstemän med behov av djuplodande information kan använda vattenplanen i sin helhet. För den mindre insatta som vill fokusera på att få en övergripande förståelse finns i kapitel (2-6) avsnitt benämnda: "kommunens strategiska ställningstaganden", "sammanfattning av status..." och "åtgärdsbehov". Vissa av dessa finns på flera ställen, ett under varje avsnitt i respektive kapitel. En god förståelse för vattenplanens innehåll och konsekvenser kan fås av att läsa endast dessa samt åtgärdskapitlet (kapitel 7).

Projektorganisation och konsultutredningar

Arbetet har bedrivits i enlighet med Sollentunas projektstyrningsmodell. Projektdirektivet antogs av kommunstyrelsen hösten 2016 (MU 2016-08-26 §75 och KS 2016-09-05 §169) och vissa ändringar godkändes under 2018 (MU 2018-01-26 §3) och 2019 (KLN 2019-04-09 §29 och KLN 2019-12-09 §77).

Arbetet har, under ledning av kommunens vattensamordnare, primärt genomförts av en arbetsgrupp med representanter från samhällsbyggnadsavdelningen, säkerhetsenheten, avdelningen för miljö- och hälsoskydd och kommunens VA-huvudman (Sollentuna Energi och Miljö AB).

En styrgrupp bestående av cheferna till medarbetarna i arbetsgruppen har även varit engagerade i arbetet.

Utöver projektorganisationen har utbyte skett med flera olika parter. Kommunens kultur- och fritidskontor, samt kommunens bolag Sollentuna kommunfastigheter AB har bidragit i delar. Ett omfattande samarbete och kunskapsutbyte har skett med de kommuner som delar vatten med Sollentuna, både inom och utom de vattensamverkansgrupper kommunen är engagerad i. Flera andra parter har varit värdefulla samarbetspartners och bollplank under arbetet, till exempel Länsstyrelsen i Stockholms län, kommunalförbundet Norrvatten, Käppalaförbundet, Brandkåren Attunda, kommuninvånare, Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt, Naturskyddsföreningen (sektionerna kring Edsviken), Sollentuna amatörfiskeklubb samt Havs- och Vattenmyndigheten.

Konsultutredningar med anledning av vattenplanen

Ytterligare kompetens har tagits in i projektet i form av konsulthjälp. Dessa utredningar/arbeten har genomförts (helt eller delvis) inom ramen för vattenplanen:

- Ekosystemtjänster i Sollentunas vatten - underlag till kommunens vattenplan och klimatanpassning (Ekologigruppen 2018). Slutsatser och resultat har bidragit till åtgärder som tas upp i vattenplanen.
- Framtagande av en vattendatabas (Miljöbarometern 2018, se kapitel 9, bilaga 1).
- Framtagande av ett lokalt åtgärdsprogram för Edsviken. Detta arbete bedrivs inom Edsviken vattensamverkan. Arbetet pågår men flera av de åtgärder som föreslås för Edsviken tas upp inom vattenplanen (Sweco rapport ej klar 2020, IVL 2019, IVL 2020).
- Dagvatten och recipientberäkningar för Norrviken, Edsån, Ravalen, Vibyån, Rösjön och Fjäturen (StormTac 2019).

Finansiering

Ansvarig kostnadsbärare/bolag har bekostat sitt deltagande inom arbetet. Delar av arbetet har medfinansierats av EU/LIFE genom projektet LIFE IP Rich Waters (delprojekt C2:2).

Fortsatt arbete

Vattenplanen behöver vara ett levande dokument för att säkerställa att kommunen arbetar strategiskt, långsiktigt och i enlighet med gällande lagar, regler och styrdokument. Det sammanhållande ansvaret för uppdatering av vattenplanen samt översyn över åtgärdsarbetets fortskridande åligger samhällsplaneringsenhetens strategiska grupp. Översyn över åtgärdsarbetets fortskridande ska genomföras årligen. Vattensamordnaren inhämtar information från tjänstemannaorganisationen samt sammanställer dessa. Resultatet redovisas av ansvariga tjänstemän som information i berörda nämnder/bolag. En gång per mandatperiod utvärderas om, och i vilka delar, vattenplanen behöver uppdateras. Delar som uppdateras ska antas politiskt. När vattenmyndigheten beslutar om nya åtgärdsprogram som åläggs kommunen (nästa gång år 2021) ska relevanta åtgärder genomföras oberoende om vattenplanen uppdateras eller ej. Ekonomiska konsekvenser av vattenmyndighetens påkallade åtgärder tas i separata beslut fram tills dess att vattenplanen uppdateras.

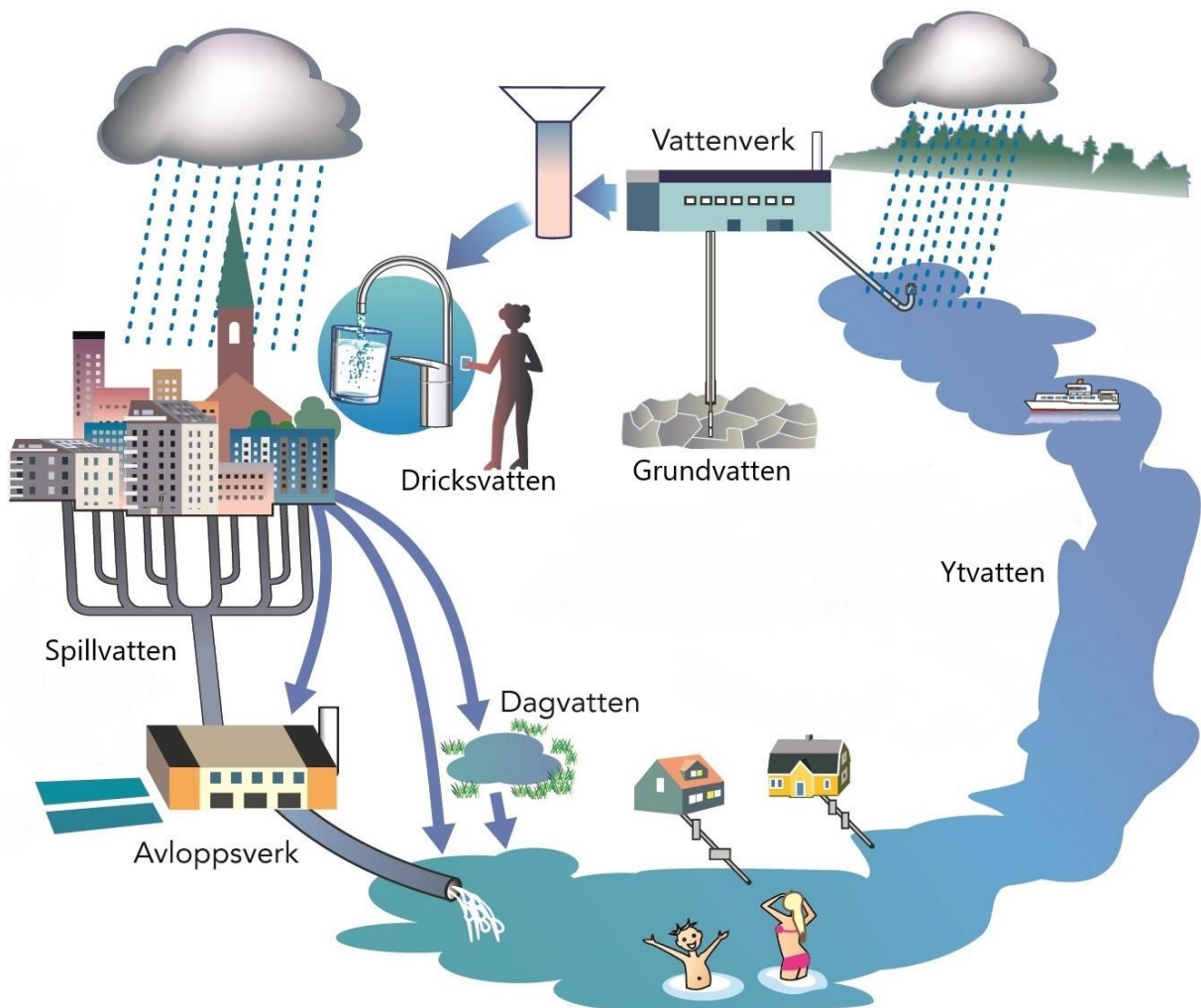
Vattnet är konstant och gränslöst

Vattencykeln omfattar alla typer av vatten

Kommunen har valt att inom vattenplanen hålla ett brett perspektiv och inkludera alla typer av vatten ett samhälle hanterar. Orsaken till ställningstagandet är att ingen vattentyp kan hanteras oberoende av de andra vattentyperna. Vattnets kretslopp hänger ihop och de vattenmolekyler som ena dagen spolats ner i dagvattenbrunnen eller toaletten är samma vattenmolekyler som någon, vid ett senare tillfälle, till exempel dricker eller badar i. Jordens vatten förbrukas inte, det lånas, används och återförs till vattnets eviga kretslopp. Det vatten du dricker idag är samma vatten som kommande generationer kommer att dricka och som dinosaurierna en gång drack.

Vatten är på gott och ont en utmärkt transportör och bärare av andra ämnen och kemikalier. På grund av vattnets egenskaper och oföränderliga tillvaro här på jorden innebär det att vår spill- och dagvattenhantering i högsta grad påverkar kvaliteten och kvantiteten av grundvatten och ytvatten som båda i sin tur till exempel påverkar förutsättningarna för att erhålla ett hälsosamt dricksvatten och goda rekreationsmiljöer.

Nedan ses en schematisk figur som förenklat illustrerar hur vatten recirkuleras i ett konstant kretslopp. Originalbilden är tagen från Svenskt Vatten och publiceras med deras medgivande. Viss redigering har skett jämfört med originalbilden.

Samverkan – en lång tradition i Sollentuna

Vatten känner inga kommungränser. Eftersom Sollentuna är en relativt liten kommun till ytan, belägen i en tätbefolkad region, är mellankommunala samarbeten en nyckel för effektivt vattenarbete. I Sollentuna finns en lång tradition av samverkan. Nedan återfinns en schematisk figur över de främsta samverkansgrupperna med externa partners som kommunen eller kommunens VA-huvudman är engagerade i samt deras sakliga eller geografiska verksamhetsområde. Samverkan är, och bör förbli, ett prioriterat arbetssätt för Sollentuna inom vattenfrågor.

Kortfattad beskrivning av respektive samverkansgrupp:

Edsviken Vattensamverkan formaliserades år 2005 och arbetar för att förbättra vattenkvaliteten i Edsviken samt för att bevara och förbättra förutsättningarna för växt- och djurlivet. I samarbetet ingår kommunerna Sollentuna, Danderyd, Solna, Järfälla, Sundbyberg och Stockholm. Sollentuna har samordningsansvaret samt ordförandeposten.

Svealands kustvattenvårdsförbund är en ideell förening bestående av kommuner, myndigheter, företag, vattenvårdsförbund och organisationer med flera. På medlemmarnas uppdrag mäter och beskriver kustvattenvårdsförbundet miljötilståndet längs hela Svealandskusten (från Älvkarleby till Nyköping). Sollentuna har representation på såväl tjänstemannanivå som på politisk nivå.

Igelbäckgruppen är ett icke formaliserat samarbete mellan kommunerna och intressenter inom Igelbäckens avrinningsområde som enbart bedrivs på

tjänstemannanivå. Igelbäcksgruppen arbetar för att förbättra vattenkvaliteten samt för att bevara och förbättra förutsättningarna för växt- och djurlivet i Igelbäcken (som ligger inom Edsvikens avrinningsområde). Igelbäcksgruppen bedriver gemensam miljöövervakning och tar gemensamt fram kunskapsunderlag och åtgärdsförslag.

Oxunda vattensamverkan formaliserades år 1999 och arbetar för att förbättra vattenkvaliteten samt för att bevara och förbättra förutsättningarna för växt- och djurlivet i sjöarna och vattendragen inom Oxundaåns avrinningsområde. I samarbetet ingår kommunerna Sollentuna, Upplands Väsby, Vallentuna, Järfälla, Täby och Sigtuna. Sollentuna har samordningsansvaret och ordförandeposten.

Mälaren en sjö för miljoner (MER) är ett projekt som drivs av Mälarens vattenvårdsförbund. Projektet utgör ett forum för mellankommunal samverkan, stöd och kunskapsdelning. I MER ingår 23 kommuner i Mälarens avrinningsområde. Sollentuna är en av dessa kommuner eftersom Oxundaåns avrinningsområde utgör en del av Mälarens avrinningsområde. Sollentuna har varit medlem sedan år 2013. Projektet avslutas år 2021.

Norra Stockholmsåsens grundvattenråd formaliserades år 2016. Medlemmar inom rådet är Norrvatten, som är samordnare, samt kommunerna Sollentuna, Sigtuna, Solna och Upplands Väsby. Målet med Norra Stockholmsåsens grundvattenråd är ta ett gemensamt ansvar för vårt dricksvatten, som är allas resurs, genom att bland annat förbättra åsens och grundvattnets kvalitet och kvantitet.

Svenskt Vatten är en branschorganisation för VA-organisationerna. I syfte att nå visionen om friskt dricksvatten, rena sjöar och hav och tillgång till långsiktigt hållbara vattentjänster företräder Svenskt Vatten medlemmarnas intressen i nationella och internationella sammanhang samt bidrar till medlemmarnas utveckling genom forskning och framtagande av branschgemensamma riktlinjer och standarder. Både Sollentuna kommuns VA-huvudman (Sollentuna Energi och Miljö AB) och kommunen är medlemmar.

Käppalaförbundet bildades år 1957 av nio medlemskommuner (varav en var Sollentuna). Sedan år 2007 har förbundet elva medlemmar. Kommunalförbundet Käppala har som uppgift att ta hand om och rena medlemskommunernas spillvatten.

Norrvatten bildades år 1926 av tre medlemskommuner. Sollentuna anslöt sig år 1960. I dagsläget har förbundet 14 medlemmar. Kommunalförbundet Norrvatten har som uppgift att producera och distribuera dricksvatten till medlemskommunerna.

VAS-rådet, rådet för vatten- och avloppssamverkan i Stockholms län, är en samverkansgrupp för länets kommuner och deras VA-organisationer. Samverkan syftar till att göra skillnad i VA-frågor som kräver samsyn, åtgärder och resurser i ett länsperspektiv.

VAKA, den nationella vattenkatastrofgruppen, ger stöd på plats eller via telefon till i första hand kommuner och dricksvattenproducenter vid kriser som rör dricksvattenområdet.